

Aan de leden van de raad
van de gemeente Hengelo

Gemeente Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Datum
Ter informatie: 'Voorbij de Regenboog - lhbti+- beleid 2023-2026'	3558104		28 maart 2023

Geachte leden van de raad,

Vanaf 2012 hebben wij als gemeente Hengelo een actief lhbti+- beleid gevoerd. Eerst als zogeheten 'koplopergemeente' en vanaf 2015 als 'regenbooggemeente'. Het ministerie van OCW was daarbij onze landelijke samenwerkingspartner. Een landelijke samenwerkingsovereenkomst, ondertekend door meer dan 50 regenbooggemeenten, vormde daarvoor de basis. Op grond van deze overeenkomst faciliteerde het ministerie onze gemeente met een rijksbijdrage van 20.000,-- per jaar. Onze gemeente droeg zelf, in de vorm van (verplichte) cofinanciering, een bedrag van 10.000,-- per jaar bij voor de uitvoering van het beleid.

Nieuwe samenwerkingsperiode als Regenbooggemeente

De huidige overeenkomst liep af per 1-1-2023. Het ministerie heeft alle regenbooggemeenten gevraagd regenbooggemeente te blijven en de samenwerking voor de periode 2023-2026 voort te zetten. Als college hebben wij hier met ons besluit op 31-1-2023 al mee ingestemd en meegedeeld aan het ministerie.

De motivatie hiervoor was dat de tolerantie ten aanzien van seksuele diversiteit weliswaar is toegenomen, maar dat er ook nog altijd groepen in de samenleving zijn waar dit nog helemaal niet vanzelfsprekend is. Dit heeft zijn weerslag op de positie en (sociale) veiligheid van lhbti+- personen.

Het ministerie wil regenbooggemeenten wederom financieel faciliteren met een bedrag van 20.000,-- per jaar. Voorwaarde daarvoor is dat de gemeente een door het college van B&W vastgesteld lhbti+-plan maakt voor de komende vier jaren en dit uiterlijk op 1-4-2023 aan het ministerie aanbiedt. Het wordt wenselijk gevonden dat de gemeente ook weer bijdraagt in de vorm van cofinanciering, maar het is deze keer niet als verplichting in de voorwaarden opgenomen.

Beleidsnotitie 'Voorbij de Regenboog' en het lokale Regenboogstembusakkoord

In de achterliggende maanden hebben wij een lhbti+- beleidsnotitie met als werktitel 'Voorbij de Regenboog' opgesteld. Wij hebben hier partners als Vizier, Wijkkracht, het COC en het ROC van Twente bij betrokken, maar ook partners vanuit het onderwijs en interne beleidsdisciplines vanuit de gemeente zelf. Ook een aantal betrokken leden vanuit uw raad heeft meegedacht.

In deze beleidsnotitie geven wij aan dat wij de ambities die het ministerie van OCW heeft geformuleerd onderschrijven. Voor de concretisering daarvan hebben wij het lokale Regenboogstembusakkoord als leidraad genomen. Dit Regenboogstembusakkoord werd op 16 maart 2022 door 11 fracties vanuit uw raad ondertekend. Het bevat een breed scala aan acties en initiatieven op gebieden waar nog inzet voor de positie van lhbti+-mensen nodig is.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres
Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

Wij zijn er trots op dat wij in de relatief korte tijd die beschikbaar was deze beleidsnotitie in nauwe samenspraak met een ruim aantal belanghebbenden tot stand hebben gebracht. Tijdens deze intensieve samenwerking met hen bleek dat er veel energie is om met het onderwerp aan de slag te gaan en dat zij zich hier ook voor in willen zetten.

De korte tijd die beschikbaar was is echter eveneens de reden dat we onze ideeën over de uitvoering nog verder uit moeten werken in een uitvoeringsplan.

Uitvoeringsplan

In de komende maanden zullen wij op basis van de beleidsnotitie 'Voorbij de regenboog' een uitvoeringsplan maken, waarin de acties en initiatieven uit het lokale Regenboogstembusakkoord worden opgenomen. Hiervoor zullen wij voortbouwen op de samenwerking die er al met diverse partners is. Zij worden betrokken bij de prioritering van de acties.

Ook de adviesraad Sociaal Domein heeft aangegeven hierbij betrokken te willen worden. Daarnaast zullen wij contacten met burgers organiseren om hun wensen en inbreng op te halen.

Uw raad heeft in de achterliggende jaren meerdere keren aangegeven belangstelling te hebben voor het lhbt+-beleid. Wij stellen u dan ook graag in de gelegenheid mee te denken over het uitvoeringsplan, bijvoorbeeld tijdens een politieke markt.

Financiën

Voor wat betreft het financiële aspect van de uitvoering van het regenboogbeleid berichten wij u het volgende. Op grond van onze doelen en ambities voor de komende jaren denken wij dat er jaarlijks voor de uitvoering een bedrag van 35.000,-- nodig is. Wij komen tot deze aanname op grond van onze ervaring met de uitvoering van het lhbt+-beleid in de afgelopen jaren.

Zoals aangegeven draagt het ministerie van OCW hier 20.000,-- per jaar bij.

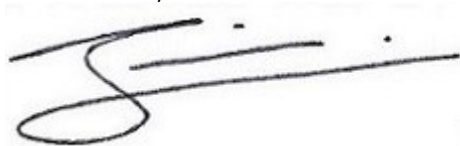
Sinds 2021 ontvangen wij vanuit het rijk een verhoogde structurele bijdrage voor de uitvoering van antidiscriminatiebeleid. Nog niet het gehele bedrag van deze verhoging is al belegd, er is nog ruim 25.000,-- beschikbaar dat wij nog vrij kunnen besteden. Van dit bedrag bestemmen wij 15.000,- per jaar voor de uitvoering van ons lokale lhbt+-beleid in de periode 2023-2026. Er is dan geen extra budget nodig vanuit de algemene reserves van de gemeente.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Hengelo,
de secretaris,

de burgemeester,

De heer J. Eshuis

De heer S.W.J.G. Schelberg

Bijlagen: 1 – 'Voorbij de Regenboog' – lhbt+- beleidsnotitie 2023-2026'

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres

Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres

gemeente@hengelo.nl

Telefoonnummer

14-074

Voorbij de regenboog

**lhbti+-beleidsnotitie
2023-2026**

maart 2023

www.hengelo.nl

Gemeente
Hengelo

Inhoud

Voorwoord	3
1. Inleiding: verder werken aan een inclusieve gemeente	5
1.1 Lokaal inclusief beleid	5
1.2 Beleidsvorming en uitwerking	5
1.3 Leeswijzer	5
2. Oriëntatie 2023-2026	6
2.1 Ambities van ministerie van OCW zijn richtinggevend	6
2.2 Lokale Regenboogstembusakkoord vormt het vertrekpunt	6
2.3 Begrip 'normaliseren' uit Transformatieplan biedt belangrijk perspectief	6
3. Doelstellingen en kaders 2023-2026	7
3.1 Inclusief beleid voeren	7
3.2 Veiligheid bevorderen	7
3.3 Voorlichting geven en deskundigheid vergroten	8
3.4 Potentieel kwetsbare groepen ondersteunen	8
3.5 Zichtbaarheid bevorderen	8
4. Betrokken partijen	9
4.1 De gemeente Hengelo als aanjager, facilitator, medeorganisator en financier	9
4.2 De provincie Overijssel voor ondersteuning en samenwerking	9
4.3 Pride Twente als netwerk van betrokken gemeenten en organisaties	9
4.4 Lokale en regionale organisaties, bedrijven en instellingen als (kern)partners	9
5. Monitoring	10
5.1 Periodieke gezondheidsonderzoeken jeugd, volwassenen, ouderen	10
5.2 Lokaal kwalitatief onderzoek	10
5.3 Landelijke monitor- en evaluatie-instrumenten	10
6. Begroting	11
6.1 Financiering door het ministerie van OCW	11
6.2 Financiering door de gemeente Hengelo	11
Bijlage 1: Beknopte evaluatie uitvoering lokale beleid 2019-2023	13
Bijlage 2: Tekst Intentieverklaring 2023-2026	16
Bijlage 3: Regenboogstembusakkoord	18
Bijlage 4: Verantwoording Focusgroepsessies	19

Voorwoord

'We willen lhbt+-inwoner zijn tot de normaalste zaak van de wereld maken': dat is waar Hengelo zich als Regenboog-gemeente sinds 2014 voor inzet.

In Hengelo willen wij een samenleving waar je als lesbische, homoseksueel, biseksueel, transgender, interseksueel of andere seksuele diversiteit jezelf kunt zijn. Waar je jezelf kunt laten zien zoals je bent, waar je veilig en gerespecteerd voelt: op straat, thuis, binnen het onderwijs, de sport, op je werk. Kortom, overal.

In de achterliggende jaren heeft de maatschappelijke aandacht voor de positie, sociale situatie en veiligheid van lhbt+'ers sterk in de spotlights gestaan. Wij hebben hier met ons regenboogbeleid actief aan meegewerkt. Niet zonder resultaat: er is in positieve zin veel veranderd in de manier waarop er tegen lhbt+-zijn aangekeken wordt. Uit onderzoeken blijkt steeds opnieuw dat lhbt+- zijn breder wordt geaccepteerd.

Toch zijn we er nog niet. Nieuwe inzichten laten ook zien dat we nog steeds niet van volledige normalisatie kunnen spreken, ondanks de grote stappen die gezet zijn. Binnen sommige groepen in onze samenleving rust nog een taboe op lhbt+-zijn. Bespreekbaar maken van het onderwerp is daar nog steeds lastig. En laten we vooral ook naar onszelf kijken. Het blijkt dat er nogal eens verschil zit in hoe tolerant we zeggen te zijn als het gaat om lhbt+ zijn en onze daadwerkelijke reactie als we bijvoorbeeld twee mensen van gelijk geslacht gearmd of zoenend op straat zien.

Ook geweldsincidenten behoren nog niet tot de verleden tijd. Ook in Hengelo niet. Dat mogen we niet accepteren. Het sterkt ons in de overtuiging dat er nog steeds een weg te gaan is om de emancipatie te versterken van lhbt+-inwoners van onze stad.

Op 16 maart 2022, op de dag van de gemeenteraadsverkiezingen, ondertekende een grote meerderheid van de fracties uit de gemeenteraad het lokale Regenboogstembusakkoord. Dit Regenboogstembusakkoord wordt ons richtsnoer voor onze inzet als regenboogstad in de komende vier jaren. Want dit akkoord geeft precies aan waar binnen onze samenleving nog aandacht nodig is als het gaat om inclusie van seksuele diversiteit.

Onze samenleving zijn wij allemaal. Daarom willen we samenwerken met onze inwoners en onze samenwerkingspartners om te bereiken dat het de normaalste zaak van de wereld is om lhbt+-inwoner in Hengelo te zijn.

Hanneke Steen-Klok
Wethouder Diversiteit

Wethouder Claudio Bruggink krijgt assistentie van Milan en Stefan bij het hijsen van de regenboogvlag op Coming Out Dag op 11 oktober 2021

1. Inleiding: verder werken aan een inclusieve gemeente

Deze beleidsnotitie schetst de kaders voor het lokale lhbtqi+-beleid voor de periode 2023-2026. De notitie vormt de basis voor het beleid van de gemeente Hengelo voor lesbische, homoseksuele, biseksuele, transgender en intersekse personen voor de periode 2023-2026. We gebruiken in dit stuk steeds lhbtqi+. Er bestaan ook uitgebreidere versies, bijvoorbeeld lhbtqiqa+, waarbij queer en aseksueel zijn toegevoegd. Wij bedoelen in dit stuk met lhbtqi+ alle mogelijke seksuele en genderidentiteiten.

De gemeente Hengelo is sinds 2015 Regenbooggemeente en ondertekende in oktober 2018 de intentieverklaring 2019-2022 van de regenboogsteden en de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). Het ministerie van OCW roept gemeenten en provincies op om als Regenbooggemeente de sociale acceptatie, veiligheid en zichtbaarheid van lhbtqi+-ers in Nederland te vergroten. Dat is in de afgelopen jaren weliswaar gebeurd¹, maar tegelijkertijd staat de sociale acceptatie, veiligheid en zichtbaarheid van lhbtqi+-ers op sommige terreinen nog steeds onder druk. Het ministerie van OCW nodigt onze gemeente uit een nieuwe samenwerkingsperiode aan te gaan voor de komende vier jaar.

1.1 Lokaal inclusief beleid

In de periode 2023-2026 gaat de gemeente Hengelo zich opnieuw inzetten voor de emancipatie, acceptatie, veiligheid en zichtbaarheid van lhbtqi+-ers. Hengelo is een stad waar iedereen mee moet kunnen doen. In het Collegeakkoord 2022-2026 staat hierover:

Hengelo is een inclusieve gemeente. Toch merken we dat mensen zich om verschillende redenen uit- of buitengesloten voelen van volwaardige deelname aan de samenleving. Bijvoorbeeld door een beperking, leeftijd, etnische herkomst, seksuele oriëntatie of genderidentiteit en door armoede of laaggeletterdheid. Daarom zetten wij ons inclusiebeleid, samen met onze partners, met kracht voort. Het werken aan een inclusieve samenleving vraagt blijvende aandacht. Iedereen moet in Hengelo mee kunnen doen.

Lokaal lhbtqi+-beleid is een belangrijke en waardevolle aanvulling op het rijksbeleid. Het bevat concrete, specifieke uitgangspunten voor beleid. De plannen die wij u presenteren zijn opgesteld in samenspraak met verschillende organisaties: COC Twente-Achterhoek, Vizier, ROC van Twente, Wijkkracht, scholen voor VO, beleidsdisciplines vanuit de gemeente, leden van de gemeenteraad en andere maatschappelijke partners.

De gemeente Hengelo voert een inclusief beleid met specifieke aandacht voor lhbtqi+-personen. In deze beleidsnotitie

worden lhbtqi+-personen en belangenorganisaties betrokken bij de beleidsvorming en de tussentijdse evaluatie van het beleid. Er is in dit beleid bijzondere aandacht voor specifieke groepen zoals trans-, intersekse- en bi+-personen en voor lhbtqi+-personen die te maken hebben met discriminatie op meerdere gronden (intersectionaliteit), bijvoorbeeld omdat ze zwart en transgender zijn of lesbisch en asielzoeker.

Deze beleidsnotitie is geen statisch document dat 'af' is, maar geeft de kaders voor het beleid voor de komende jaren aan. Na vaststelling volgt een uitvoeringsplan met uitgangspunten, dat concreet wordt ingevuld met initiatieven en activiteiten in de komende jaren. In de realisatie van ons beleid is een belangrijke rol weggelegd voor onze stakeholders en overige samenwerkingspartners. De haalbaarheid van ons beleid en de uitvoering van het uitvoeringsplan wint hierdoor aan kracht. Dit wordt eveneens versterkt als inwoners van onze stad meedoen in de uitvoering.

1.2 Beleidsvorming en uitwerking

In drie werksessies met focusgroepen zijn de kaders voor het beleid besproken en aangevuld. De deelnemers aan de focusgroepen worden in de toekomst betrokken bij de verdere uitwerking. Ook betrekken we deelnemers die nog niet meegepraat hebben bij de opstelling van deze beleidsnotitie, zoals sportverenigingen en instellingen voor cultuurbeleid.

Deze notitie is gebaseerd op een pragmatisch proces, waarin het lokale Regenboogstembusakkoord als basis is gebruikt. We hebben in meerdere werksessies met verschillende focusgroepen input opgehaald, ambities aangescherpt of verrijkt en doelstellingen getoetst op relevantie voor lhbtqi+-personen. Wij gaan de komende periode ook met inwoners in gesprek over de uitgangspunten voor het lhbtqi+-beleid voor de komende jaren en zullen hen daarbij informeren en bevragen over onze ambities in de stad. Daarnaast wordt het inspraakorgaan voor sociaal beleid (de Adviesraad Sociaal Domein) betrokken. Deze beleidsnotitie dient de komende vier jaar als kader voor een concreet uitvoeringsprogramma, dat we jaarlijks zullen toetsen aan de maatschappelijke relevantie en ontwikkelingen.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijven we de ambities van het ministerie van OCW die wij binnen de kaders van ons lokale Regenboogstembusakkoord vorm willen geven. In hoofdstuk 3 diepen wij deze kaders verder uit en laten we zien hoe deze passen binnen onze lokale doelen. In hoofdstuk 4 beschrijven wij hoe wij onze eigen rol binnen de uitvoering van het lhbtqi+-beleid zien en met wie wij gaan samenwerken. In hoofdstuk 5 geven wij aan welke mogelijkheden we zien om ons beleid te monitoren. In hoofdstuk 6 schetsen wij de financiële kaders van ons plan. Een beknopte evaluatie van de resultaten van de achterliggende periode 2019-2023, de tekst van het lokale regenboogstembusakkoord en overige relevante achtergrondinformatie hebben we als bijlagen opgenomen.

¹ Bron: 'Handreiking LHBTI: Feiten en cijfers op een rij' 2021 van Movisie

2. Oriëntatie 2023-2026

2.1 Ambities van ministerie van OCW zijn richtinggevend

Het ministerie van OCW wil met de Regenbooggemeenten werken aan de volgende drie ambities:

- De sociale acceptatie van lhbt+-personen neemt toe onder de hele bevolking, maar zeker onder jongeren, ouderen en in kringen waar nog een taboe rust op lhbt+-zijn.
- Vooroordelen, discriminatie, intimidatie en geweld tegen lhbt+-personen nemen af.
- Lhbt+-personen voelen zich gesteund, veilig en weerbaar op school, op straat, op het werk, in de zorg en thuis, in de sport en in hun eigen sociale kring.

Om deze ambities te realiseren vraagt het ministerie de Regenbooggemeenten de volgende uitgangspunten te onderschrijven:

1. De Regenbooggemeenten vertalen hun ambities naar lokaal beleid voor de periode 2023-2026. Dat beleid stellen ze op met de directbetrokkenen.
2. De regenboogsteden maken het regenboogbeleid (nog) effectiever door intersectionaliteit toe te passen.
3. De regenboogsteden maken het regenboogbeleid (nog) effectiever door samenwerking tussen betrokken partijen te versterken.
4. De regenboogsteden monitoren en evalueren resultaten en effecten van beleid.
5. Regenboogsteden richten zich op preventie en bestrijding van discriminatie van lhbt+-personen, met specifieke aandacht voor lhbt+-personen binnen het brede kader van discriminatie waar dit nog niet vanzelfsprekend is.
6. De regenboogsteden normaliseren het regenboogbeleid in die zin dat het de norm is om regenboogbeleid te voeren en dat ieder individu uit de lhbt+-gemeenschap daadwerkelijk als gelijkwaardig wordt beschouwd.
7. De regenboogsteden borgen hun regenboogbeleid (nog) beter binnen bestaande kaders (diversiteit, emancipatie) en verbinden het (beter) met overig gemeentelijk beleid, bijvoorbeeld op het gebied van onderwijs, sport, veiligheid, preventieve jeugd- en gezondheidszorg en de arbeidsmarkt.
8. De regenboogsteden informeren kleinere gemeenten in de regio over hun beleid. Ook geven ze advies en informatie over hun lhbt+-beleid aan kleinere gemeenten die daar behoefte aan hebben.
9. De regenboogsteden stellen goede voorbeelden uit de praktijk beschikbaar aan de minister en aan Movisie.
10. Om het beleid te versterken en te verduurzamen kunnen Regenboogsteden een equivalent budget van het OCW budget en/of personele capaciteit beschikbaar stellen.

Gemeente Hengelo onderschrijft deze ambities en de beschreven uitgangspunten. Met deze ambities en uitgangspunten geven wij richting aan waar wij de komende vier jaar naar willen streven.

2.2 Lokale Regenboogstembusakkoord vormt het vertrekpunt

Op 16 maart 2022 hebben elf fracties uit de gemeenteraad van Hengelo het lokale Regenboogstembusakkoord getekend. Het Regenboogstembusakkoord is een initiatief vanuit COC Nederland en geeft met vijf speerpunten aan waar gemeenten zich met het lokale beleid op kunnen richten. Door ondertekening geven de politieke partijen aan de verschillende maatregelen uit te willen voeren om de positie van lhbt+-personen te versterken. Dit is een belangrijk statement: om verandering te realiseren is niet alleen maatschappelijke aandacht nodig, maar is het net zo belangrijk dat de politiek zich verbonden en betrokken toont bij het onderwerp. Door hun handtekening te plaatsen hebben de fracties aangegeven achter de speerpunten te staan die in dit akkoord staan vermeld.

De speerpunten uit dit akkoord vormen daarom de kaders van deze beleidsnotitie:

1. Inclusief beleid voeren
2. Veiligheid bevorderen
3. Voorlichting geven en deskundigheid bevorderen
4. Potentieel kwetsbare groepen steunen
5. Zichtbaarheid bevorderen

2.3 Begrip 'normaliseren' uit Transformatieplan biedt belangrijk perspectief

Gemeente Hengelo heeft recent het Transformatieplan voor het Sociaal Domein vastgesteld. Dit plan bevat een nieuwe visie op de inrichting van het sociale domein in de komende jaren. Een belangrijk uitgangspunt hierbij is om al te snel problematiseren van situaties terug te dringen en anders te kijken naar het dagelijks leven. In ieders leven komen periodes voor dat het wat moeilijker gaat en het moeilijker is om staande te blijven. De sociale omgeving van mensen, zoals onderwijs, werk, sport, cultuur en de dagelijkse leefomgeving, kan helpen bij die uitdagingen en het besef laten groeien dat sommige problemen bij het normale leven horen en ook weer voorbijgaan. Binnen de transformatie van het sociale domein heet dit 'normaliseren'. De eigen kracht en de sociale omgeving versterken is een belangrijk doel binnen het Transformatieplan.

We benoemen 'normaliseren' als een belangrijk toekomstperspectief binnen het lhbt+-beleid. Normaliseren binnen lhbt+-beleid houdt in dat het beleid erop gericht is andere seksuele identiteiten dan de standaard man-vrouwverbinding te leren kennen, te begrijpen, te respecteren en te accepteren. We laten zien dat ook andere dan de geijkte verhoudingen normaal zijn en er mogen zijn. Wanneer we erin slagen vooruitgang te boeken bij dit 'normaliseren' van lhbt+ en daarbij de sociale omgeving (zoals benoemd in het transformatieplan) weten te betrekken, helpt dit de vele vraagstukken te verminderen die lhbt+'ers elke dag ervaren. Deze invulling van het begrip 'normaliseren' past dan ook binnen het Transformatieplan van de gemeente en krijgt een plaats bij de benadering van diverse vraagstukken op het gebied van diversiteit en inclusie en lhbt+-beleid.

3. Doelstellingen en kaders 2023-2026

De drie ambities die het ministerie van OCW in haar intentieverklaring noemt, willen wij in Hengelo als onze lokale doelstellingen aanmerken. Wij formuleren onze doelen als volgt:

- Door onze actieve inzet neemt de sociale acceptatie van lhbtqi+-personen toe onder de hele bevolking, maar zeker onder jongeren, ouderen en in kringen waar lhbtqi+-er zijn nog taboe is.
- Door onze actieve inzet nemen vooroordelen, discriminatie, intimidatie en geweld tegen lhbtqi+-personen af.
- Door onze actieve inzet voelen lhbtqi+-personen zich gesteund, veilig en weerbaar op school, op straat, op het werk, in de zorg en thuis, in de sport en in hun eigen sociale kring.

Door deze doelstellingen na te streven willen wij uiteindelijk bereiken dat lhbtqi+-er zijn in Hengelo de normaalste zaak van de wereld is. Om onze doelstellingen te realiseren gebruiken wij de speerpunten uit het lokale Regenboogsternbusakkoord als vertrekpunt. Dit betekent dat wij:

1. een inclusief beleid voeren;
2. de veiligheid bevorderen;
3. voorlichting geven en deskundigheid vergroten;
4. potentieel kwetsbare groepen steunen;
5. zichtbaarheid bevorderen.

Hieronder lichten we de vijf speerpunten nader toe. We hebben deze kaders besproken en van input voorzien uit gesprekken met belanghebbenden, zie bijlage 4.

3.1 Inclusief beleid voeren

De gemeente Hengelo voert een inclusief beleid met specifieke aandacht voor emancipatie van lhbtqi+-personen. Er is in het beleid bijzondere aandacht voor specifieke groepen zoals trans- en intersekspersonen. Dat geldt ook voor lhbtqi+-personen die te maken hebben met discriminatie op meerdere gronden, bijvoorbeeld omdat ze van kleur en transgender zijn of lesbisch en asielzoeker. Dergelijke discriminatie op meerdere gronden heet 'intersectionaliteit'. We besteden binnen integratietrajecten en in de participatieverklaring aandacht aan genderdiversiteit en de uitingsvormen daarvan.

Concrete voornemens en acties om invulling kunnen geven aan deze beleidslijnen in de komende beleidsperiode komen aan bod in een uitvoeringsprogramma. Voor dit uitvoeringsprogramma stelt de gemeente budget beschikbaar voor initiatieven en activiteiten die de gemeente Hengelo organiseert of ondersteunt. Wij doen dit niet alleen voor lhbtqi+-personen, maar vooral samen met hen, met samenwerkingspartners en specifieke lhbtqi+-organisaties.

We betrekken nadrukkelijk lhbtqi+-personen en belangenorganisaties bij de beleidsvorming. En we nemen hen (waar mogelijk) mee in de gemeentelijke monitoring en de tussentijdse evaluaties van het beleid.

3.2 Veiligheid bevorderen

De gemeente zet zich actief in voor de fysieke en sociale veiligheid van lhbtqi+-personen in de gemeente Hengelo. Voor de fysieke veiligheid is samenwerking met de politie belangrijk. De gemeente vindt het wenselijk dat er bij de politie een aanspreekpunt is en dat de inzichten en expertise over de aanpak van geweld en bedreigingen tegen lhbtqi+-personen wordt vergroot. Daarnaast is het belangrijk de sociale veiligheid te vergroten vanuit de overtuiging dat iedereen zichzelf kan en mag zijn, in elke omgeving. Uit onderzoek is bekend dat binnen bepaalde omgevingen deze sociale veiligheid nadere aandacht behoeft. Bijvoorbeeld bij sporten in groepsverband. Daarom betrekken we sportverenigingen bij de vraag hoe we samen kunnen werken om de sociale veiligheid binnen dit domein te vergroten.

De gemeente wil aangiftebereid van discriminatie-ervaringen en geweldsincidenten bevorderen. Zowel omstanders, professionals, familie of vrienden, als het slachtoffer moeten discriminatie kunnen melden of aangifte doen van dreiging of concreet geweld. De gemeente Hengelo verlangt van zowel de politie als de antidiscriminatievoorziening hierin een adequate registratie. We vinden dat de antidiscriminatievoorziening hun expertise met het tegengaan van discriminatie en geweld tegen deze groep moet inzetten om de veiligheid voor lhbtqi+-personen te vergroten de komende jaren. Voor het versterken van de sociale veiligheid is zichtbaarheid en normaliseren van belang: de norm is dat iedereen mag zijn wie hij wil zijn en dit mag laten zien.

Bannerexpositie 'Nooit meer in de kast' - verhalen van roze ouderen

¹ Over intersectionaliteit: 'Mensen kunnen op meerdere aspecten tegelijk afwijken van 'de norm' in de samenleving. Dat beïnvloedt iemands positie in de maatschappij. Iemand kan bijvoorbeeld vrouw zijn en zwart. En lesbisch. En alleenstaand moeder. En ook nog slechtziend. Dat kan iemand potentieel kwetsbaar maken. Als zij ook heel rijk is, neemt deze vrouw een geheel andere positie in de maatschappij in, dan iemand die arm is. Ook al zijn ze verder exact hetzelfde. Dat is, in een notendop, intersectionaliteit.' Bron: Movisie

3.3 Voorlichting geven en deskundigheid vergroten

De gemeente ondersteunt initiatieven die de deskundigheid over seksuele en genderdiversiteit bevorderen bij professionals in onderwijs, zorg en welzijn. Ook het college van B&W wil hierin een rol vervullen. De gemeente zal basis- en middelbare scholen actief vragen om, in het licht van hun wettelijke plicht, binnen het thema 'burgerschapsvorming' lhbt+-acceptatie te bevorderen. In de Lokale Educatieve Agenda (LEA) voor het onderwijs willen wij dit opnemen. We zullen scholen ondersteunen en begeleiding bieden door bijvoorbeeld voorlichting aan te bieden. Deskundige organisaties, zoals het COC, kunnen deze voorlichting geven. Daarvoor kunnen deze organisaties op financiële steun van de gemeente rekenen. Het onderwijs is namelijk bij uitstek de plek om met jonge mensen in contact te komen in de periode waarin zij hun eigen (seksuele) identiteit en hun visie op andere identiteiten ontwikkelen. Er is bijzondere aandacht voor groepen waar de tolerantie onder druk staat.

Lhbt+-(zelf)organisaties kunnen financieel ook om steun vragen bij de gemeente. Zo kunnen zij activiteiten organiseren en continueren. Zij kunnen bijvoorbeeld een rol innemen bij de deskundigheidsbevordering bij niet-lhbt+-organisaties, zoals scholen, sportverenigingen of zorginstellingen. We willen voorlichtingsactiviteiten ontwikkelen die gericht zijn op de algemene doelgroep van inwoners van Hengelo. Veel mensen zijn niet bekend met genderdiversiteit. Goede voorlichting, die niet (alleen) gericht is op extreme uitingen, kan helpen dit te veranderen, wat kan leiden tot meer begrip en respect.

3.4 Potentieel kwetsbare groepen ondersteunen

Samen zetten we ons in voor mensen die potentieel kwetsbaar zijn op bepaalde aspecten van hun identiteit. Denk daarbij aan aspecten die lhbt+-personen kwetsbaarder kunnen maken omdat zij ook van kleur zijn of een bi-culturele achtergrond hebben. Of omdat zij religieus zijn of asielzoeker zijn. Contact leggen met religieuze leiders en de dialoog met en tussen hen stimuleren is daarbij een opdracht. Ook roze ouderen, (dak- en thuisloze) jongeren en lhbt+-mensen met een beperking kunnen zich kwetsbaarder voelen of weten in de samenleving. Naast de aandacht voor deze specifieke doelgroepen zelf is aandacht binnen de gehele Hengelose samenleving nodig om het besef te vergroten dat iedereen een aandeel heeft in het respecteren van mensen in hun 'anders-zijn'.

Activiteiten en ontmoetingsmogelijkheden voor mensen die zich hierdoor kwetsbaarder voelen of zijn, kunnen gefinancierd worden met middelen die de gemeente beschikbaar heeft voor de nieuwe regenboogperiode. We willen bevorderen dat (ouderen)zorginstellingen lhbt+-vriendelijke en gendersensitieve zorg kunnen aanbieden. Zorgorganisaties kunnen ervoor kiezen om het Roze Loper-keurmerk te verwerven.

De gemeente vindt het belangrijk dat homomannen en transpersonen zich snel en kosteloos kunnen laten testen op soa's. Wij willen hierin nauw samenwerken met de GGD. Bij lhbt+-vluchtelingen in het asielzoekerscentrum kijkt de gemeente of hun veiligheid gewaarborgd is en of er bij inburgering voldoende aandacht is voor het respecteren van lhbt+-personen en andere vormen van diversiteit in de Hengelose samenleving.

3.5 Zichtbaarheid bevorderen

Zichtbaarheid van lhbt+-personen is een voorwaarde voor maatschappelijke acceptatie. De gemeente geeft daarbij het goede voorbeeld door zich een lhbt+-vriendelijke gemeente te tonen. We steunen evenementen en activiteiten die de zichtbaarheid van seksuele diversiteit in Hengelo vergroten. Iedereen mag meedoen in Hengelo en iedereen mag zichzelf zijn. Concreet kan dit bijvoorbeeld door een fototentoonstelling van lhbt+-personen, al dan niet met hun eigen verhaal op een prominente plaats in de stad. Maar ook in gemeentelijk informatiemateriaal kan lhbt+-diversiteit zichtbaar gemaakt worden. Jaarlijks organiseren we op Coming Out Dag en ook op andere momenten (IDAHOT, Parse Vrijdag) concrete activiteiten die zichtbaarheid geven aan de regenbooggemeenschap en hijsen we de regenboogvlag of de progressvlag.

De gemeente beschikt sinds 2018 over een 'permanent statement' waaruit blijkt dat Hengelo een gemeente is waarin LHBTI+-inwoners zichzelf kunnen zijn. Dit is de Regenboogbank op het Schouwburgplein. We bespreken met samenwerkingspartners en inwoners of dit een voldoende herkenbaar statement is. Mogelijk is er behoefte aan een andere uitingsvorm, zoals een Regenboogzebrapad of een kunstwerk. Ook in het gemeentehuis van Hengelo willen we het goede voorbeeld geven door inwoners genderinclusief aan te spreken en op formulieren alleen naar 'geslacht' te vragen als dat wettelijk vereist is. Naast 'man' en 'vrouw' willen we andere keuzemogelijkheden bieden. We spannen ons in om genderinclusieve toiletten in gemeentelijke voorzieningen te realiseren.

De Regenboogbank op het Schouwburgplein

4. Betrokken partijen

4.1 De gemeente Hengelo als aanjager, facilitator, medeorganisator en financier

De gemeente Hengelo sluit aan bij de ambities van het ministerie van OCW en geeft daar lokale invulling aan op basis van het gemeentelijke regenboogstembusakkoord voor Hengelo. We zetten daarbij de inspanningen van de gemeente Hengelo als Regenboogstad voort in de periode 2023-2026. Hengelo blijft zich dan ook sterk maken voor meer sociale acceptatie en inclusie van lhbt+-inwoners. Dit doen wij samen met partners en organisaties die zich hiervoor willen inzetten in Hengelo.

De gemeente Hengelo kan in de komende beleidsperiode afwisselend en naar gelang wat nodig is, de volgende rollen nemen:

- aanjager van initiatieven en activiteiten;
- facilitator van processen en (nieuwe) samenwerkingsrelaties;
- medeorganisator van evenementen en activiteiten als dat nodig of wenselijk is;
- financierder, om zo concreet uitvoering te kunnen geven van dit lhbt+-beleid voor de komende jaren.

Daarnaast zal de gemeente ook aandacht besteden aan lhbt+-vriendelijk beleid binnen de eigen gemeentelijke organisatie. Samen met de afdeling HRM, andere beleidsdisciplines en betrokken collega's zullen we onderzoeken hoe de gemeente binnen de eigen organisatie stappen kan zetten. Ook het beter en integraal verbinden van het thema met andere beleidsdisciplines als sport, cultuur, gezondheid en eenzaamheid krijgt aandacht.

4.2 De provincie Overijssel voor ondersteuning en samenwerking

De provincie Overijssel is sinds 8 november 2017 een regenboogprovincie. Vanuit deze positie onderneemt de provincie verschillende acties. Zij zet zich als regenboogprovincie in voor sociale acceptatie, weerbaarheid en veiligheid van de lhbt+-ers in Overijssel. Ze speelt een verbindende rol waarbij ze inzet op versterking van het netwerk van organisaties en initiatiefnemers. Ook benadrukt ze het belang van voorlichting en neemt ze deel aan landelijke overleggen van de regenboogprovincies. Specifiek stelt de provincie middelen beschikbaar om programma's en activiteiten te ondersteunen die bijdragen aan sociale veiligheid en de individuele ruimte vergroten om jezelf te kunnen zijn. De provincie heeft zich uitgesproken tegen onnodige geslachtsregistraties. De provincie Overijssel wil samenwerken met gemeenten en maatschappelijke organisaties en moedigt aan om zich hieraan te verbinden.

4.3 Pride Twente als netwerk van betrokken gemeenten en organisaties

Vanuit regenboogstad Enschede is recent een initiatief ontstaan om ook buiten de gemeentegrenzen verbinding te zoeken. Zo ontstaat een breder netwerk van initiatieven en inspanningen gericht op versterking van de positie van lhbt+-personen onder de noemer 'Pride Twente'. Pride Twente is momenteel in de oprichtingsfase, waarbij visie, missie en strategie bepaald worden. De intentie is dat Pride Twente uitgroeit tot een beweging die binnen de gehele regio Twente samenwerkt als het gaat om maatschappelijke en beleidsmatige invloed op de positie van lhbt+-ers in Twente. Pride Twente is hierin niet uniek: in veel regio's in het land is momenteel al sprake van brede pridebewegingen. Pride Twente staat open voor alle Twentse gemeenten en organisaties die willen bijdragen aan deze beweging. Ook gemeente Hengelo is als Regenbooggemeente gevraagd toe te treden. Wij staan hier positief tegenover, omdat we de meerwaarde zien van bredere netwerkvorming over gemeentegrenzen heen. Wel willen wij de komende periode goed inzoomen op de taken, rollen en functie van dit netwerk op Twents niveau en onderzoeken hoe wij hier zelf actief aan bij kunnen gaan dragen.

4.4 Lokale en regionale organisaties, bedrijven en instellingen als (kern)partners

Om de geformuleerde doelstellingen te bereiken werken we samen met meerdere partners en organisaties. De kernpartners die ook in de vorige beleidsperiode actief hierin waren, zullen daarbij weer betrokken worden. Dit zijn COC Twente Achterhoek, Wijkkracht, Vizer en ROC van Twente. Maar ook de volgende organisaties rekenen wij in deze nieuwe regenboogperiode tot onze samenwerkingspartners: het ministerie van OCW, scholen voor primair en voortgezet onderwijs, sportverenigingen, culturele organisaties, zorgorganisaties, (horeca)ondernemers in de binnenstad en daarbuiten. Organisaties en partijen die nog niet genoemd zijn, maar graag mee willen werken aan de uitvoering van ons beleid zullen wij zeker verwelkomen.

5. Monitoring

We monitoren tussentijds in hoeverre we onze beoogde doelstellingen hebben bereikt of gaan bereiken. Op basis van deze monitoring maken we aanpassingen in de uitvoering van dit beleid. Zo kunnen we actueel blijven inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen in de samenleving. De gemeente Hengelo heeft verschillende instrumenten tot haar beschikking om het lhbt+-beleid te kunnen blijven monitoren. We nemen deel aan onderzoeken die het lhbt+-beleid of aspecten daarvan in groter perspectief plaatsen, zoals het 'Welzijnsonderzoek LHBTIQA Gelderland en Overijssel', de GGD gezondheidsonderzoeken en de veiligheidsmonitor. Daarnaast kunnen we kwalitatief onderzoek doen met het Hengelose internetpanel of door lokaal kwalitatief onderzoek te doen met straatinterviews in de binnenstad van Hengelo.

Het ministerie van OCW heeft aangegeven dat er ook landelijke monitor- en evaluatie-instrumenten ingezet gaan worden. Door meerdere monitoringsinstrumenten in te zetten, kunnen we beschikken over zowel kwalitatieve als kwantitatieve beleidsinformatie.

5.1 Periodieke gezondheidsonderzoeken jeugd, volwassenen, ouderen

Door de GGD Regio Twente wordt elk jaar onderzoek verricht op het gebied van gezondheid en leefstijl. Afwisselend wordt een Jeugdmonitor en een Volwassenenmonitor en Ouderenmonitor uitgevoerd. De resultaten van de diverse gezondheidsonderzoeken kunnen, bij gelijke vraagstelling, in de loop van de tijd gevolgd worden. De gemeente zal bepleiten dat binnen deze gezondheidsonderzoeken ook lhbt+-gerelateerde vragen opgenomen worden.

5.2 Lokaal kwalitatief onderzoek

In de vorige regenboogperiodes hebben we enkele keren direct contact met inwoners uit de stad gezocht door op de markt en andere plekken in de binnenstad van Hengelo in gesprek te gaan. We voeren dan gesprekken met inwoners van Hengelo die niet of juist wel tot de lhbt+-groep behoren. Deze manier geeft ons directe informatie over de ervaringen van mensen en de ervaren veiligheid, sociale acceptatie en tolerantie van lhbt+-personen in Hengelo. Dit levert door het persoonlijke en spontane contact waardevolle (kwalitatieve) informatie op. Onze samenwerkingspartners en overige stakeholders bevragen we tussentijds over hun bevindingen met de uitvoering van het gemeentelijke beleid. Dat verschaft inzicht in hoe zij de inzet van de gemeente en de effectiviteit van het beleid zien en ervaren. Een dergelijk onderzoek kan halverwege en aan het einde van de looptijd van de samenwerkingsperiode uitgevoerd worden.

5.3 Landelijke monitor- en evaluatie-instrumenten

Het ministerie van OCW vermeldt in de afspraken die zij met gemeenten gaat maken voor de nieuwe regenboogperiode dat zij de landelijke acceptatie van lhbt+-personen laat monitoren⁵. Als hiervoor lokale gegevens nodig zijn dan worden deze vanuit onze gemeente aangeleverd. Ook het Sociaal en Cultureel Planbureau brengt jaarlijks een landelijke 'LHBT monitor' uit.

Afhankelijk van de personele, organisatorische en financiële mogelijkheden zullen we in de looptijd van de samenwerkingsperiode bepalen welke evaluatiemethoden we in gaan zetten. We nemen deze op in het uitvoeringsplan.

Beer op de Markt, getooid met een warme regenboogdas

⁵ Bron: Intentieverklaring ministerie van OCW – Regenboogsteden 2023-2026

6. Begroting

Voor de uitvoering van onze ambities is een solide financiële basis belangrijk. Op basis van de ervaringen uit de afgelopen beleidsperiode en op basis van de geformuleerde doelstellingen en ambities wil de gemeente Hengelo de volgende jaarlijkse begroting hanteren:

Begroting LHBTI+-beleid 2023-2027			
<u>Kosten</u>			<u>Bedrag</u>
1. Subsidie ROC van Twente		€	4.000
2. Subsidie COC Twente-Achterhoek		€	4.000
3. Subsidie Wijkkracht		€	4.000
4. Subsidie Vizier		€	4.000
5. Subsidie stimulering Coming Outdag & -week		€	8.500
6. Subsidie overige initiatieven en partners		€	10.500
<u>Baten</u>			
1. Financiering eigen middelen Hengelo		€	15.000
2. Financiering regenbooggelden ministerie OCW		€	20.000

6.1 Financiering door het ministerie van OCW

Het ministerie van OCW stelt onze gemeente jaarlijks een bedrag van € 20.000 in het vooruitzicht voor de uitvoering van ons beleid voor de periode 2023-2026. Het ministerie heeft daarbij aangegeven dat cofinanciering door de eigen gemeente gewenst is, maar stelt dit niet als eis. In de voorgaande regenboogperiode was dit wel het geval en stelde de gemeente uit eigen middelen jaarlijks een bedrag van € 10.000 beschikbaar. Het ministerie van OCW geeft er de voorkeur aan dat de beschikbaar gestelde financiering ten goede komt aan lokale uitvoeringpartners van dit lhbt+ beleid. Deze partners kunnen deze subsidie aanvragen bij de gemeente Hengelo. Bij het verlenen van subsidies is er geen sprake van een btw-verplichting.

6.2 Financiering door de gemeente Hengelo

De gemeente Hengelo wil per jaar een budget beschikbaar stellen van € 35.000 om het lhbt+ beleid in de komende jaren te kunnen realiseren. Dit budget lijkt per jaar noodzakelijk, gezien de ervaringen in voorgaande jaren en de ambities die wij voor de komende regenboogperiode hebben. Dit jaarbudget is inclusief de bijdrage van het ministerie van OCW. De gemeente Hengelo wil zelf € 15.000 per jaar bijdragen uit de beschikbare middelen voor antidiscriminatie op de reguliere begroting.

Regenboogkraam op de Markt (oktober 2021). Daphne lakt de nagels van wethouder Claudio Bruggink in regenboogkleuren.

Bijlage 1: Beknopte evaluatie uitvoering lokale beleid 2019-2022

Terugblik op uitvoering Meerjarenplan 2019-2022 'Anders is ook gewoon'

In de afgelopen beleidsperiode hebben we aan de hand van jaarlijkse uitvoeringsplannen gewerkt aan de uitvoering van het Meerjarenplan 'Anders is ook gewoon'. We deden dat met onze samenwerkingspartners, waaronder het ROC van Twente, het COC Twente-Achterhoek, scholen voor VO (het Avila College, het Twickel College en het Montessori College), Vizier, Wijkkracht, Bibliotheek Hengelo en Metropool. Onze aandacht richtte zich op drie specifieke doelgroepen: jongeren, ouderen en inwoners met een bi-culturele achtergrond.

We ontvingen in de gehele periode met regelmaat reacties vanuit de Hengelose bevolking en van onze samenwerkingspartners over de uitvoering en zichtbaarheid van ons beleid, vaak met het verzoek om een gesprek, waar we altijd gehoor aan gaven. Ook via social media kregen we veel reacties: van zeer positief tot negatief. De samenwerkingspartners toonden zich tevreden over de samenwerking met de gemeente en de frequenties van het contact met hen.

De gemeente heeft zelf geen kwalitatieve en kwantitatieve onderzoeken uitgevoerd naar de mate van tevredenheid en de effecten van ons beleid. De belangrijkste reden hiervoor is dat zulke onderzoeken veel tijd en capaciteit kosten, die onvoldoende beschikbaar was. Ook corona had invloed op de uitvoering van het beleid.

Door de coronapandemie (maart 2020-maart 2022) konden we minder uitvoeren en zichtbaar maken dan we wilden, en minder intensief samenwerken met onze partners. Toch hebben we veel mooie ontwikkelingen in gang kunnen zetten en zichtbaarheidsactiviteiten ontwikkeld. Onderstaand figuur toont een bloemlezing uit onze activiteiten in de periode 2019-2022.

Evaluatie vanuit bovenlokale onderzoeken

Om de uitvoering van ons beleid in een breder perspectief te plaatsen zijn ook evaluatiegegevens uit drie andere bronnen opgenomen, namelijk:

1. De LHBT Monitor 2022, deel 2 van het Sociaal en Cultureel Planbureau;
2. De Jeugdmonitor 2019 van GGD-regio Twente;
3. De Monitor Volwassen en Ouderen 2020 van GGD-regio Twente.

Samenvatting en conclusies LHBT-monitor 2022 van het Sociaal en Cultureel Planbureau⁶

Sinds 2006 brengt het SCP de stand van zaken rondom de emancipatie van lhbt+ers in beeld.

Het SCP kijkt naar verschillen in de tijd, tussen landen en tussen groepen als het gaat om houdingen tegenover homo- en biseksualiteit. Dit rapport bespreekt wat de houding van de Nederlandse bevolking is tegenover seksuele en genderdiversiteit en of er verschillen zijn tussen bevolkingsgroepen, en wat de ontwikkelingen zijn in die houding. Er zijn 3 belangrijke conclusies:

• Relatief grote acceptatie van homo- en biseksualiteit, maar recente jaren geen toename

De Nederlandse bevolking denkt over het algemeen (zeer) positief over homo- en biseksualiteit. Over sommige onderwerpen wordt wat minder positief gedacht, met name over (zichtbare) intimiteit tussen mensen van gelijk geslacht.

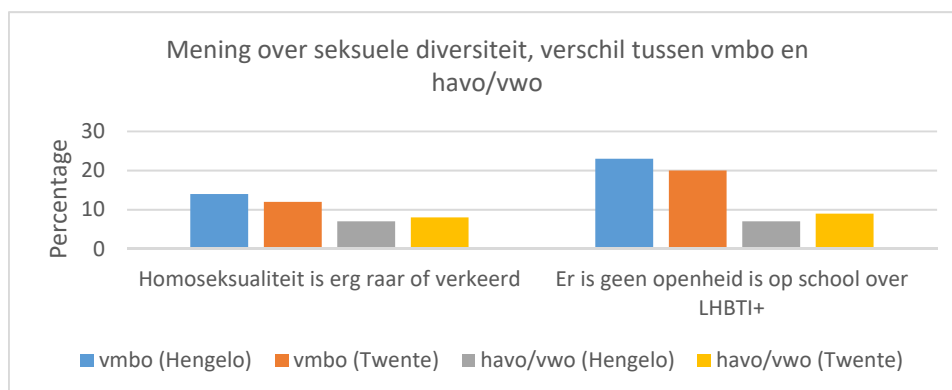
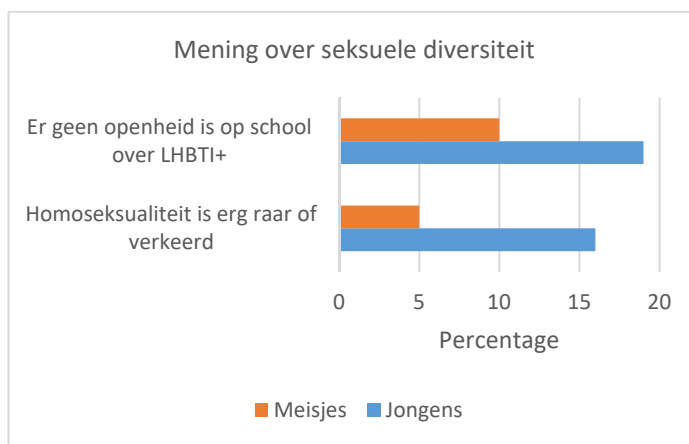
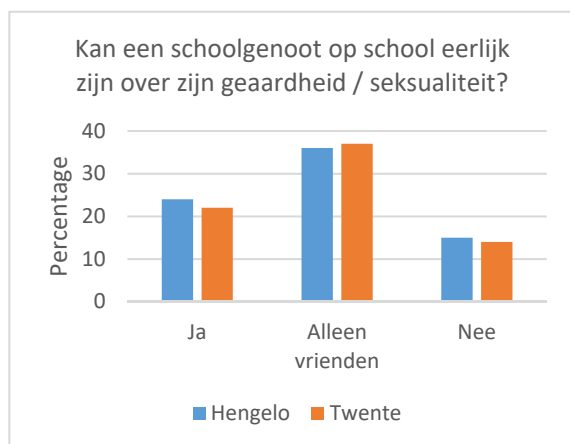
- In de afgelopen vijftien jaar is de Nederlandse bevolking positiever gaan denken over homo- en biseksualiteit: van 53% in 2006/2007 tot 76% in 2019/2020, het percentage met een negatieve houding in die periode daalde van 15% naar 4%.
- De onderlinge verschillen tussen de sociaal-demografische groepen zijn afgenomen. Bij de groepen met de minste acceptatie in 2006 zijn de opvattingen verhoudingsgewijs het meest positief veranderd.

• Opvattingen over genderdiversiteit positiever geworden, maar laatste jaren gestagneerd

Over het algemeen denkt de Nederlandse bevolking niet negatief over genderdiversiteit. In 2019/2020 had 9% van de Nederlandse bevolking een negatieve houding ten opzichte van genderdiversiteit, 32% een neutrale houding en 60% een positieve houding. In vergelijking met de opvattingen over homo- en biseksualiteit zijn houdingen vooral minder vaak expliciet positief en is de neutrale groep groter. De opvattingen over genderdiversiteit laten over de lange termijn een toenemende acceptatie zien. Er is vooral een verschuiving van een neutrale houding naar een positieve houding. Het deel met negatieve houdingen veranderde minder sterk vergeleken met 2012.

• Begrensd optimisme

Bovenstaande bevindingen veronderstellen dat de emancipatie van seksuele en genderminderheden erop vooruitgaat. Bij dit optimistische geluid hoort echter een tegengeluid of relativering. Allereerst zien we in recente jaren geen toename in de acceptatie van gender- en seksuele diversiteit. Daarnaast betreffen de antwoorden 'zeggedrag': mensen geven aan wat zij vinden. Dat kan waarheidsgetrouw zijn, maar kan ook sociale wenselijk gedrag zijn. Ten slotte zien we dat Nederland is gedaald op de internationale lijsten die de juridische en beleidsmatige kant van de lhbt+-emancipatie in kaart brengen. Andere landen hebben Nederland op dit punt ingehaald.

⁶ Bron: Rapport Sociaal en Cultureel Planbureau - LHBT Monitor 2022 deel 2 - *Opvattingen over seksuele en genderdiversiteit in Nederland en Europa 2022* | Publicatie | Sociaal en Cultureel Planbureau ([scp.nl](https://www.scp.nl))

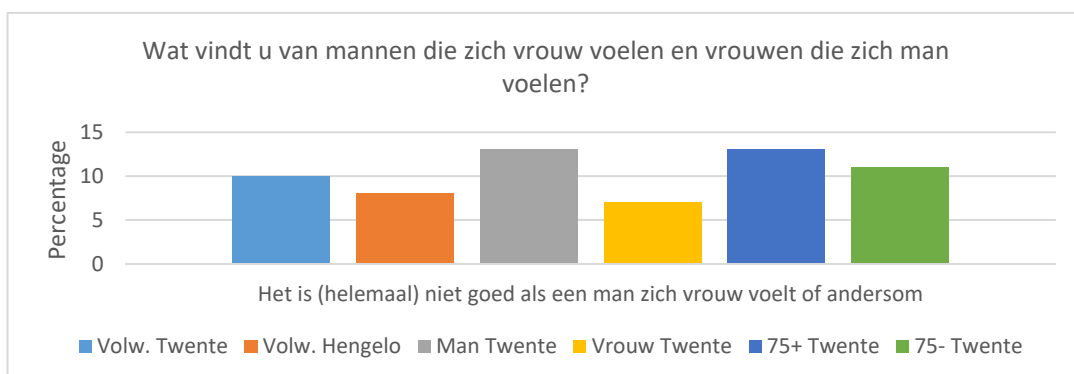
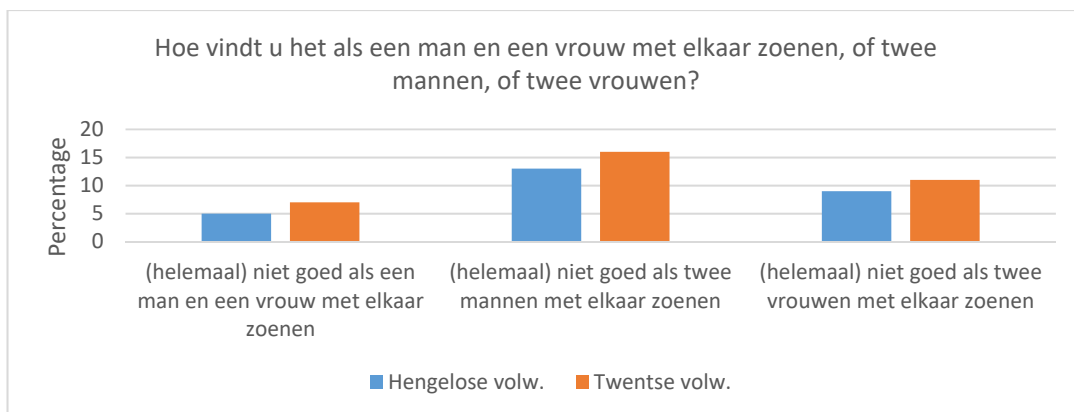

Bevindingen uit Twentse Jeugdmonitor 2019, GGD Regio Twente

Uit de Twentse Jeugdmonitor 2019 zijn drie vragen opgenomen die een indruk geven van de openheid en acceptatie van lhbt+ op scholen voor VO. Uit onderstaande grafieken blijkt dat meer dan de helft van de jongeren denkt dat, als een jongere lhbt+ is, diegene dat op school wel kan zeggen. Een groot deel denkt dat dit alleen tegen vrienden kan worden gezegd. Acceptatie van homoseksualiteit en de verwachte openheid op school verschilt tussen jongens en meisjes en tussen vmbo en havo/vwo. Jongens en jongeren op het vmbo vinden homoseksualiteit vaker raar.

Bevindingen uit Twentse monitor 2020 Volwassenen en Ouderen

In de Twentse ouderenmonitor werden twee vragen opgenomen om een beeld te krijgen van de Twentse resp. Hengelose houding tegenover homoseksualiteit en hoe tolerant men is ten opzichte van deze mensen⁷. De mening hierover verschilt tussen mannen en vrouwen en binnen verschillende leeftijdscategorieën.

⁷ Helaas werden in de voorgaande gezondheidsmonitors voor jongeren en volwassenen / ouderen geen identieke vragen over homoseksualiteit en tolerantie opgenomen, waardoor het niet mogelijk is een vergelijking met voorgaande jaren te maken.

Bijlage 2: Tekst Intentieverklaring 2023-2026

Intentieverklaring

Lokaal emancipatiebeleid 2023-2026 lesbiennes, homoseksuelen, bi+, transgender- en interseksuele personen. Dit is een intentieverklaring van de wethouders van de Regenboogsteden en de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), als vertegenwoordiger van de Staat der Nederlanden.

“Het kabinet wil een samenleving waar iedereen gelijk wordt behandeld, gelijke kansen heeft, zichzelf mag zijn en een ander met hetzelfde respect behandelt als die zelf behandeld wil worden. Op die manier verrijken wij de huidige samenleving, zonder inperking van de rechten van een andere groep.

Emancipatienota 2022: Emancipatie is een opdracht voor ons allen”

- Nederland wil de sociale acceptatie en sociale veiligheid verbeteren van lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, bi+ personen, transgender en interseksuele personen (LHBTI+).
- Iedere gemeente in Nederland is verantwoordelijk voor gelijke behandeling, antidiscriminatie, sociale samenhang, veiligheid en leefbaarheid in de gemeente en maatschappelijke ondersteuning aan inwoners.
- LHBTI+ personen hebben recht op veiligheid, gelijke behandeling en een eerlijke kans op participatie.
- Wethouders en de minister van OCW maken zich zorgen over intimidatie, geweldsincidenten, uitingen van vijandigheid en de gevoelens van onveiligheid bij veel LHBTI+ personen.
- Het is onacceptabel dat LHBTI+ personen op veel plekken niet durven uitkomen voor hun identiteit: op school, op straat, op het werk, in de zorg, in de sport en in hun eigen sociale kring.
- De minister van OCW wil lokaal LHBTI+-emancipatiebeleid verder bevorderen, mede op basis van externe evaluatie van de samenwerking van 2018 – 2022. De Regenboogsteden en de minister spreken het volgende af:

1. Ambities

De regenboogsteden en de minister van OCW zetten zich in om de veiligheid, weerbaarheid en sociale acceptatie van LHBTI+ inwoners verder te bevorderen. Ze hebben daarbij de volgende ambities:

- De sociale acceptatie van LHBTI+ personen neemt toe onder de hele bevolking, maar zeker onder jongeren, ouderen en in kringen waar dat nog een taboe is.
- Vooroordelen, discriminatie, intimidatie en geweld tegen LHBTI+ personen nemen af.
- LHBTI+ personen voelen zich gesteund, veilig en weerbaar op school, op straat, op het werk, in de zorg en thuis, in de sport en in hun eigen sociale kring.

2. Bijdrage van regenboogsteden

- De regenboogsteden vertalen hun ambities naar lokaal beleid voor de periode 2023-2026. Dat beleid stellen ze op met de direct betrokkenen.
- De Regenboogsteden maken het regenboogbeleid (nog) effectiever door intersectionaliteit in beleid toe te passen.
- De Regenboogsteden maken het regenboogbeleid (nog) effectiever door samenwerking tussen betrokken partijen te versterken.
- De Regenboogsteden monitoren en evalueren resultaten en effecten van beleid.
- Regenboogsteden richten zich op preventie én bestrijding van discriminatie van LHBTI+ personen, met specifieke aandacht voor LHBTI+ personen binnen het brede kader van discriminatie daar waar dit (nog) niet vanzelfsprekend is.
- Het normaliseren van regenboog beleid in die zin dat het de norm is om regenboogbeleid te voeren en ieder individu uit de LHBTI+ gemeenschap daadwerkelijk als gelijkwaardig wordt beschouwd.
- Het regenboogbeleid (nog) beter borgen binnen bestaande kaders (diversiteit, emancipatie) en het (beter) verbinden met overig relevant gemeentelijk beleid bijvoorbeeld op het gebied van onderwijs, sport, veiligheid, preventieve jeugd- en gezondheidszorg en arbeidsmarkt.
- De Regenboogsteden geven het thema een vaste plaats in hun beleid. Ze stellen er ook budget en personeel voor beschikbaar.
- De Regenboogsteden informeren kleinere gemeenten in de regio over hun beleid. Ook geven ze kleinere gemeenten die daar behoefte aan hebben, advies en informatie voor hun LHBTI+-emancipatiebeleid.
- De Regenboogsteden stellen goede voorbeelden uit de praktijk beschikbaar aan de minister en aan Movisie.
- Om het beleid te versterken en te verduurzamen kunnen Regenboogsteden een equivalent budget van het OCW-budget en/of personele capaciteit beschikbaar stellen.

3. Bijdrage van de minister van OCW

- De minister van OCW stelt € 20.000 per jaar beschikbaar aan de regenboogsteden. Voor de steden Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht stelt de minister van OCW € 50.000 beschikbaar.
- De minister van OCW zorgt voor inhoudelijke ondersteuning en advies bij het regenboogbeleid van Regenboogsteden door kenniscentrum Movisie en voor een jaarlijkse landelijke bijeenkomst om ervaringen en opbrengsten van de Regenboogsteden uit te wisselen.
- De minister van OCW laat de landelijke acceptatie van LHBTI+ personen monitoren.

4. Planning en looptijd

- De wethouders van de Regenboogsteden vertalen de intentieverklaring in een lokaal meerjarenplan, dat door het college van B en W wordt vastgesteld. Het plan wordt ter kennisneming aan het ministerie van OCW voorgelegd.

Bijlage 3: Regenboogstembusakkoord Hengelo

Hengelo Regenboog STEMBUSAKKOORD 2022

De ondertekenaars zetten zich in voor een diverse en inclusieve gemeente, waar iedereen zichzelf kan zijn, ongeacht seksuele oriëntatie, genderidentiteit, genderexpressie en geslachtskenmerken of welke grond dan ook en spannen zich in om de komende collegeperiode onderstaande maatregelen op het gebied van LHBT+ emancipatie uit te voeren.

INCLUSIEF BELEID

Gemeente Hengelo voert een inclusief beleid met specifieke aandacht voor lhbt+ personen. In het collegeprogramma wordt een passage opgenomen over lhbt+emancipatie, concrete voornemens worden neergelegd in een beleidsnotitie of actieprogramma en er is budget beschikbaar. Lhbt+ personen en belangenorganisaties worden betrokken bij de beleidsvorming en de tussentijdse evaluatie van het beleid. Er is in het beleid bijzondere aandacht voor specifieke groepen zoals trans, intersekse, bi+ en lesbische personen en voor lhbt+ personen die te maken hebben met discriminatie op meerdere gronden (intersectionaliteit), bijvoorbeeld omdat ze zwart en transgender zijn, of lesbisch en asielzoeker.

VOORLICHTING EN DESKUNDIHEID

De wethouder spreekt basis- en middelbare scholen aan op hun wettelijke plicht om lhbt+ acceptatie te bevorderen. Onderwijsinstellingen wordt steun en begeleiding aangeboden om acceptatie te bevorderen en pesten aan te pakken, bijvoorbeeld met voorlichting door LHBT+ -organisaties. De gemeente ondersteunt lhbt+ organisaties, waaronder COC Twente-Achterhoek financieel om activiteiten te continueren, waaronder het geven van voorlichtingen op scholen en het bevorderen van deskundigheid van professionals in onderwijs, zorg en welzijn m.b.t. seksuele en genderdiversiteit.

VEILIGHEID BEVORDEREN

De gemeente zet zich actief in voor de veiligheid van lhbt+ personen. Men bevordert dat er bij de politie een aanspreekpunt is en dat expertise wordt versterkt. De gemeente stimuleert aangiftebereidheid en bevordert een goede registratie van anti-lhbt+ geweld en discriminatie. Ook de antidiscrimatievoorziening heeft aandacht voor- en expertise over discriminatie van deze groep.

POTENTIEEL KWETSBARE GROEPEN STEUNEN

De gemeente zet zich in voor een omgeving waarin potentieel kwetsbare groepen in de regenbooggemeenschap zich veilig en prettig voelen; denk daarbij aan mensen van kleur, biculturele en religieuze personen, asielzoekers, ouderen, mensen met een beperking, en transgender, intersekse en bi+ personen. Activiteiten en ontmoetingsmogelijkheden voor deze groepen worden (financieel) ondersteund.

De gemeente bevordert dat (ouderen)zorginstellingen lhbt+ vriendelijke en gendersensitieve zorg bieden, bijvoorbeeld met een Roze Loper keurmerk. Ook bevordert de gemeente dat risicogroepen, zoals homo mannen en trans personen, zich snel en kosteloos kunnen laten testen op soa's. De gemeente bewaakt de veiligheid van lhbt+ vluchtelingen en lhbt+ personen in het asielzoekerscentrum. In de inburgering is voldoende aandacht voor acceptatie van lhbt+ personen en andere vormen van diversiteit.

ZICHTBAARHEID BEVORDEREN

Zichtbaarheid van lhbt+ is een voorwaarde voor maatschappelijke acceptatie. De gemeente bevordert de zichtbaarheid onder meer door evenementen te ondersteunen, door ook foto's van lhbt+ personen te tonen in gemeentelijk informatiemateriaal en door op Coming Out Dag en andere momenten de regenboogvlag te hissen.

De gemeente geeft het goede voorbeeld, door zich een lhbt+ vriendelijk werkgever te tonen, burgers genderinclusief aan te spreken, op formulieren alleen naar 'geslacht' te vragen als dat wettelijk vereist is en te zorgen voor genderinclusieve toiletten in gemeentelijke voorzieningen.

Partij en handtekening:

Foto: Franklin Veldhuis / 1Twente

Ondertekenaars van het Regenboogstembusakkoord door lokale gemeenteraadsfracties op 16-3-2022

Bijlage 4: Verantwoording Focusgroepsessies

Het voornemen om het Regenboogstembusakkoord als uitgangspunt te nemen voor het lhbti+-beleid voor de komende vier jaren is getoetst bij drie focusgroepen, elk vanuit een eigen betrokkenheid. Van de gesprekken zijn gespreksverslagen gemaakt. Deze zullen blijvend beschikbaar zijn om enerzijds te gebruiken bij het opstellen van het uitvoeringsplan en anderzijds te kunnen dienen als naslagwerk om de uit te voeren acties concreter te maken en te toetsen.

De focusgroepen bestonden uit de volgende mensen:

1. Betrokken beleidsadviseurs van aangrenzende beleidsdisciplines binnen de gemeente en ervaringsdeskundige gemeentelijke medewerkers.
2. Stakeholders, al betrokken bij de opstelling en uitvoering van het beleid in de achterliggende periode en nu opnieuw betrokken, en nieuwe stakeholders
3. Gemeenteraadsleden, die zich na een open oproep hebben opgegeven om mee te denken over de accenten binnen het lhbti+- beleid voor de periode 2023-2026

De groepen bestonden steeds uit 7-13 personen. Aan de hand van de beproefde methode 'Worldcafé' werd in 3 afzonderlijke groepsgesprekken input opgehaald waarmee de inhoud van de beleidsnotitie is verrijkt en aangevuld. Daarnaast is met een aantal mensen afzonderlijk gesproken, als zij niet konden deelnemen aan de focusgroepsessies. De volgende mensen hebben deelgenomen:

Vanuit de gemeente Hengelo:

M. Belderink, beleidsadviseur Sociaal Domein
K. Buis, beleidsadviseur Cultuur
C. Beernink, beleidsadviseur Cultuur en Sport
R. Dik, beleidsadviseur Toegankelijkheid
Y. van Wijk, beleidsadviseur Gezondheid
B. Timmermans, beleidsadviseur Sport
C. Wildemors, beleidsadviseur Zorg en Veiligheid
A. Scholtens, beleidsadviseur Onderwijs
J. Grooters, beleidsadviseur Inburgering
T. Beerens, Ondersteuning Informatie en IT
S. Meijer, Regisseur Dienstverlening
W. Hengelman, coördinator Publiekszaken
J. von Pieckartz, cultuurmakelaar Hengelo

Vanuit de maatschappelijke partners:

F. Jager, COC Twente-Achterhoek
E. Beskers, ROC van Twente
M. Hasselt, Stichting Vizier Antidiscriminatie
T. Quirishi, De Groentuin SWB
M. van Dissel, Montessori College
R. van Rooij en M. Heuker of Hoek, Stichting Wijkkracht
J. Zoetman, AVILA College
H. Lucas, Stichting Aveleijn/ AtelierZ

Vanuit de gemeenteraad van Hengelo:

N. Boekhoudt
M. Boers
E. Katgert
M. Prigge
S. van der Pal
B. Morskieft
A. Booijink

---

⁸ Bron: *World Café Methode – Management Platform*

Colofon

Maart 2023. Uitgave van de gemeente Hengelo. Aan de inhoud van deze brochure kunnen geen rechten ontleend worden.

Bezoekadres stadhuis
Burgemeester van der Dussenplein 1

Postadres
Postbus 18, 7550 AA Hengelo

Telefoonnummer
14-074

E-mail
Gemeente@hengelo.nl

www.hengelo.nl

Gemeente
Hengelo